

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp kohalikud omavalitsused

24.03.2016 nr 2.3.-3/16/574

Ringkiri jälgimisseadmestiku kasutamisest kohalikes omavalitsustes

Tehnoloogia areng annab järjest suuremaid võimalusi nii mõnegi ülesande täitmisel kasutada inimese tööd kergendavaid tehnilisi vahendeid. Üha populaarsemaks muutub kaamerate kasutamine nii eraisikute kui ka asutuste hulgas. Ühtpidi on need suurepärased vahendid aja ja raha kokkuhoiuks, kuid teistpidi toovad juhul, kui ei järgita seadustes kaamerate kasutamisele sätestatud nõudeid, kaasa erinevaid vaidlusi.

Seadus võimaldab riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutusel kasutada kaameraid turvalisuse tagamiseks (IKS § 14 lg 3), avalike ürituste jäädvustamiseks (IKS § 11 lg 8) ning avaliku ülesande täitmise käigus seadusega ettenähtud kohustuse täitmiseks (IKS § 10 lg 2).

Riigi- ja omavalitsuse õigus ja reeglid isikuandmete töötlemiseks võivad tuleneda ka eriseadustest. Üheks põhjuseks, miks riigi- ja omavalitsusasutused avalikesse kohtadesse kaameraid üles panna soovivad, on õigusrikkumiste avastamine. See on korrakaitse tegevus, mis allub korrakaitse seaduses sätestatud reeglitele. Kaamera kasutamine on selle seaduse kohaselt riikliku järelevalve erimeede (KorS § 34), mida võib kasutada üksnes siis, kui eriseadus (või korrakaitse seadus ise) seda ette näeb. Korrakaitse seadus annab kohalikele omavalitsusele kui korrakaitseorganile õiguse kasutada jälgimisseadmestikku avaliku korra tagamiseks (KorS § 55).

Ükskõik millise avaliku ülesande käigus isikuandmete töötlemisel, sh kaameraid kasutades, tuleb järgida IKS §-s 6 sätestatud üldisi nõudeid, eeskätt eesmärgipärasuse ja minimaalsuse nõuet. Teisisõnu peab iga haldusorgan olema isikuandmeid töödeldes võimeline põhjendama, mis avalikku ülesannet ta täidab ja kust see tuleneb ning miks tal just selliseid isikuandmeid selle ülesande täitmiseks vaja on.

Kindlasti peab nii turvalisuse kui ka avaliku korra tagamiseks kaamerate ülespanemisele eelnema võimalike ohtude hindamine. Kogu omavalitsuse territooriumi kattev kaameravalve ei ole parim lahendus, sest sedasi on seal elavad inimesed pideva ja põhjuseta jälgimise all. Seega peab põhjalikult läbi mõtlema, kus ja milline vara kaitset vajab või kus on avaliku korra rikkumise tõenäosus kõige suurem ning millised vahendid on ohu tõrjumiseks kõige kohasemad. Ainult nii saab tagada, et isikuandmete töötlemine on eesmärgipärane ja

minimaalne.

Jälgimisseadmestiku kasutamisest peab selgelt teavitama. Selleks ei pea teatama jälgimisseadme täpset asukohta, kuid jälgimise fakt peab olema teatavaks tehtud. Omavalitsus tunneb kohalikke olusid kõige paremini, mistõttu oskab ta teavitused (nt kaamera kujutis koos andmete töötleva kontaktandmetega) paigutada kohtadesse, kus need oma otstarvet kõige paremini täidavad.

Üksikasjalikum teave kaamerate kasutamise kohta võiks olla kättesaadav ka omavalitsuse veebilehel olevas privaatsuspoliitikas. On ju kohalikel omavalitsustel tulenevalt avaliku teabe seaduse § 28 lg 1 punktist 31¹ kohustus avalikustada isikuandmete töötlemise eesmärk, ulatus ja viis, kolmandatele isikutele edastamise ja avalikkusele kättesaadavaks tegemise ning isiku poolt enda andmetega tutvumise õigus ja kord.

Olenemata sellest, mis alusel kaameraid kasutatakse, tuleb isikuandmete kaitseks võtta kasutusele organisatsioonilised, füüsilised ja infotehnilised turvameetmed, et tagada andmete terviklikkus, käideldavus ja konfidentsiaalsus. Andmete turvalisuse tagamiseks peab vältima kõrvaliste isikute ligipääsu jälgimisseadmetele ning hoidma ära salvestiste omavolilise jälgimise, kopeerimise, muutmise, teisaldamise ja kustutamise. Tagantjärele peab olema võimalik kindlaks teha, millal ja milliseid andmeid vaadati, salvestati, muudeti või kustutati ning kes seda tegi. Selleks tuleb jälgimiseks kasutatavad vahendid seadistada selliselt, et igal kasutajal on süsteemi sisenemiseks oma kasutajanimi ja parool.

Oluline on kaamerate seadistamisel jälgida, et ei jätkataks jälgimisseadmestiku tootja määratud kasutajanime ning parooli kasutamist, sest see annab võimaluse teistel sama parooli omanikel salvestatut üle interneti jälgida. Tootja määratud parool ja kasutajanimi tuleb seadme kasutusele võtmisel kindlasti ära vahetada.

Paika tuleb panna ka salvestiste säilitamise tähtajad. Avaliku korra tagamiseks tehtud salvestiste puhul on korrakaitse seaduses sätestatud, et jälgimisseadmestiku salvestist säilitatakse vähemalt üks kuu pärast salvestamise päeva, kuid mitte kauem kui üks aasta, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti. Kui salvestiste säilitamise tähtaega seaduses määratud ei ole, tuleks lähtuda üldisest põhimõttest, et säilitada tuleb niikaua, kui salvestiste tegemise eesmärk on saavutatud.

Kõik isikuandmete töötledjad peavad olema valmis inimese soovil selgitama nende käsutuses olevate isikuandmete töötlemise eesmarke, ulatust ja allikaid ning kellele andmeid edastatud on. Samuti peab nõudmisel välja andma kogutud isikuandmeid (nendeks on ka videosalvestised). Siinjuures ei tohi unustada, et andmete küsijale saab väljastada üksnes tema enda andmed (kujutise pildil), teiste inimeste andmed tuleb töödelda tuvastamatuks.

Inimesel on teatud juhtudel õigus nõuda ka isikuandmete töötlemise lõpetamist. Avalikustamise lõpetamist saab asutustelt nõuda alati, kui isikuandmeid avalikustatakse seadusevastaselt. Seaduse alusel, nagu omavalitsused seda enamasti teevad, toimuva isikuandmete töötlemise lõpetamist reeglina nõuda ei saa. Siiski on sellest tehtud mõned erandid. IKS § 11 lg 3 sätestab, et kui salvestis on tehtud ja avalikustatud IKS § 11 lg 2 (st ajakirjanduslikul eesmärgil) või IKS § 11 lg 8 (st avalikus kohas või avalikul üritusel) alusel, on inimesel õigus nõuda avalikustamise lõpetamist juhul, kui jätkuv avalikustamine kahjustab ülemääraselt tema õigusi.

Tööandja kohustuseks on tagada, et iga tema alluvuses töötav töötaja teaks oma õigusi ja kohustusi (ka isikuandmete kaitse valdkonnas) ning kõik isikuandmete töötledjad on saanud vastava väljaõppe. See on üheks eelduseks, et isikuandmeid töödeldakse kooskõlas IKS §-s 6 sätestatud põhimõtetega ning Andmekaitse Inspektsioonil ei ole põhjust isikuandmete töötledjale teha ettekirjutusi või määrata sunniraha.

Soovitame ka tutvuda inspeksiooni kodulehel <http://www.aki.ee/et/juhised> oleva *kaamerate kasutamise juhendiga*, mis käsitleb jälgimisseadmetiku kasutamist üksikasjalikumalt. Samuti oleme meeleldi valmis vastama teie küsimustele infotelefonil 627 4144 või aadressile info@aki.ee saadetud kirjadele.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/
Sirje Biin
vaneminspektor
peadirektori volitusel